

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Stichting Lijn 83 primair onderwijs

Onderzoek bestuur en scholen

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 1 maart 2019

Samenvatting

Bij elk bestuur van scholen in Nederland voert de Inspectie van het Onderwijs minstens één keer in de vier jaar een onderzoek uit. In november 2018 is het bestuur Stichting Lijn 83 aan de beurt. Onder Lijn 83 vallen 14 basisscholen en 1 school voor speciaal basisonderwijs. Deze scholen liggen in meerdere gemeenten. Het bestuur is verantwoordelijk voor de kwaliteit van onderwijs aan zo'n 2450 leerlingen met 260 medewerkers.

We hebben onderzocht of het bestuur op zijn scholen zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit en of het bestuur financieel in staat is om ook in de toekomst goed onderwijs te blijven verzorgen. Op bestuursniveau hebben we documenten bestudeerd en gesprekken gevoerd over de kwaliteitszorg en het financieel beheer. Op schoolniveau hebben we vier verificatieonderzoeken gedaan. Daarin hebben we gekeken of het beeld dat het bestuur heeft van de scholen klopt. Ook hebben we gekeken of datgene wat het bestuur wil bereiken te zien is in de scholen.

Wat gaat goed?

Het bestuur van Lijn 83 is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit en de continuïteit van het onderwijs op zijn 15 scholen. Daarin stimuleert het bestuur een kwaliteitscultuur waarbinnen werken aan verbetering via 'ontwikkelen en leren in verbinding' vanzelfsprekend is.

In 2017 heeft het project van het bestuur 'De Basis op Orde', duidelijk gemaakt dat de leeropbrengsten en daardoor de kwaliteit van het onderwijs op de scholen beter kon omdat de eindopbrengsten van een aantal scholen onder druk stonden. Daarop heeft het bestuur een verbeterplan 2018- 2019 opgesteld.

De directorenraad heeft daarom zijn koers gewijzigd van vaak beheersmatige onderwerpen naar meer onderwijsinhoudelijke onderwerpen. Daartoe zijn ook diverse werkgroepen gestart. Vervolgens heeft het bestuur tevens samen met de schooldirecties zijn visie op toekomstgericht leren bepaald en een aantal kernwaarden benoemd. Lijn 83 vindt daarin de begrippen "eigenaarschap, vakmanschap en partnerschap" belangrijk als het gaat om ontwikkeling en professionalisering. Ook is er in 2017/ 2018 een (nieuw) kwaliteitszorgsysteem ontwikkeld, op basis van het nieuw Waarderingskader van de Inspectie.

De samenwerking en de wil om het onderwijs te verbeteren wordt in de organisatie breed gedeeld. Dat merken we aan de gedrevenheid

Bestuur: Stichting Lijn 83 primair onderwijs
Bestuursnummer: 37663

Aantal scholen onder bestuur: 15

Totaal aantal leerlingen: 2450

Lijst met onderzochte scholen:

1. 02RU SBO de Piramide
2. 07FI bs. de Ratel
3. 03NF bs. De Drie Vijvers
4. 03YC bs. 't Diekske
5. 04VJ bs. De Heggerank

van de directies en de leraren op de scholen die we bezocht hebben. Daarnaast merken we dat ook aan de inzet van de leraren om zich verder te scholen en met en van elkaar te willen leren. Verder werken de scholen steeds meer samen om de onderwijskwaliteit in brede zin te verbeteren.

Tenslotte heeft Lijn 83 de bedrijfsvoering en financiële positie weer op orde, nadat de bedrijfsvoering onder druk kwam te staan door faillissement van het administratiekantoor en de invoering van nieuwe systemen en procedures.

Met de komst van de huidige (interim) voorzitter college van bestuur, sinds het voorjaar van 2018, is het duidelijk hoe de organisatie er onderwijskundig en financieel voor staat. Daarmee is het financieel beheer van het bestuur in orde. Het bestuur weet hoeveel geld het nu en in de toekomst nodig heeft voor het geven van goed onderwijs. Het bestuur verkrijgt en besteedt de middelen die het daarvoor van de rijksoverheid ontvangt in overeenstemming met de wettelijke eisen.

Wat moet beter?

Er zijn op dit moment geen punten die vanuit wettelijke eisen om directe verbetering vragen. De basis binnen Lijn 83 is in orde. Het bestuur verdient dan ook ons vertrouwen. Op schoolniveau zijn enkele herstelafspraken gemaakt, waarvan de uitvoering door het bestuur moet worden gevolgd.

Wat kan beter?

Aan de wettelijke verplichting dat alle scholen een passend stelsel van kwaliteitszorg inrichten en uitvoeren, voldoet de stichting op zich.

Alhoewel de kwaliteitszorg als geheel van voldoende kwaliteit is, kunnen enkele onderdelen daarvan nog verbeteren.

Lijn 83 heeft een ambitieuze en ook veelomvattende missie en visie over de kwaliteit op de eigen scholen. Deze algemene visie is echter niet uitgewerkt in concrete doelen waarmee kan worden bepaald of het beleid van Lijn83 naar tevredenheid zichtbaar is in de scholen. Het bestuur kan daarmee nog geen genuanceerd oordeel geven over alle relevante aspecten van de onderwijskwaliteit. Momenteel gaat het vaak nog om een algemeen beeld zonder wenselijke specificering naar de basiskwaliteit en naar de realisatie van de eigen Lijn83-doelen.

De huidige bestuurder heeft een stimulerende invloed op de verdere ontwikkeling en versterking van de kwaliteitszorg op bestuursniveau.

Daarbij mogen de scholen de eigen verbeteringen van hun onderwijs bepalen. De vraag is echter hoe de scholen nu weten of dit de goede dingen zijn en wanneer zij- en ook het bestuur- er tevreden over kunnen zijn.

Het bestuur vindt dat de basiskwaliteit goed moet zijn. De scholen en het bestuur zouden nog meer met elkaar concreet kunnen afspreken wat deze basiskwaliteit nu eigenlijk is.

Tenslotte kan het jaarverslag verbeteren. Nu staat er beschreven wat er in een jaar gedaan is. Er staat niet zo duidelijk in welke doelen gehaald zijn en of het bestuur daar ook tevreden over is.

De raad van toezicht (hierna RvT) en de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (hierna GMR) kunnen dan ook meer hun rol nemen in de dialoog over de onderwijskwaliteit.

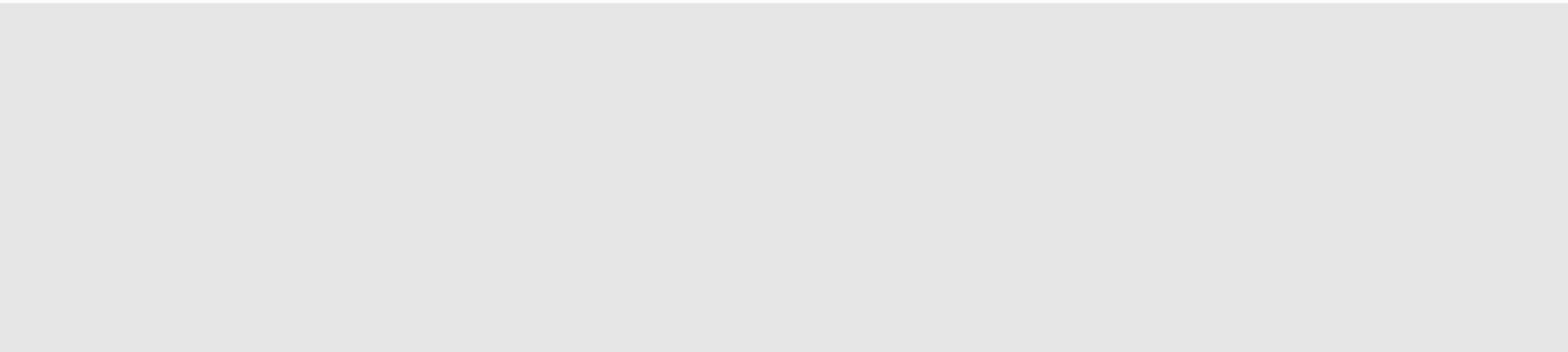
We vinden dat zowel de kwaliteitszorg als de verantwoording over de kwaliteit dus beter kan. In de eerste plaats geldt dat voor de verantwoording van de scholen aan het bestuur en de ouders. Zo zijn er geen duidelijke afspraken gemaakt over de vraag hoe scholen (bijvoorbeeld in schoolgids en in hun jaarverslag) aan het bestuur rapporteren over de onderwijskwaliteit en de schoolontwikkeling. Op alle vier scholen die wij hebben bezocht, zien we dan ook dat de schoolgidsen en jaarverslagen op dit terrein verschillend zijn. Ook constateren we dat niet alle scholen in hun schoolgids ouders specifiek informeren over hun verbeteractiviteiten en hun resultaten.

Ook in de financiële jaarverslaggeving zijn nog verbeteringen mogelijk. De intern toezichthouder geven wij in overweging in het volgende jaarverslag aandacht te besteden aan de doelmatigheid van de besteding en de verantwoording van zijn toezicht daarop in het jaarverslag.

Het bestuur wordt aangeraden in het volgende jaarverslag aandacht te besteden aan de besteding en de verantwoording van de middelen passend onderwijs. Ook moet zoals het bestuur ook zelf aangeeft beleid voor (de gewenste) hoogte van de reserves worden ontwikkeld en zullen keuzen moeten worden gemaakt hoe die norm kan worden bereikt mede in het licht van als gevolg van de krimp dalende inkomsten.

Vervolg

Het bestuur valt onder het basistoezicht en wordt over vier jaar opnieuw onderzocht.

Inhoudsopgave

1.	Opzet vierjaarlijks onderzoek	7
2.	Resultaten onderzoek op bestuursniveau	11
3.	Resultaten verificatieonderzoek	20
	3.1. SBO De Piramide	21
	3.2. R.K. basisschool 't Diekske	24
4.	Resultaten onderzoek naar risico's: basisschool De Ratel	28
5.	Resultaten onderzoek goede school: Basisschool De Drie Vijvers	35
6.	Onderzoek registratie en melding aan- en afwezigheid: basisschool De Heggerank	39
7.	Reactie van het bestuur	41

1. Opzet vierjaarlijks onderzoek

De inspectie heeft in november en december 2018 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij Lijn 83. In een vierjaarlijks onderzoek staat de volgende vraag centraal: is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer? Het onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van vier deelvragen:

1. Heeft het bestuur doelen afgesproken met de scholen, heeft het voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt het op de verbetering van de onderwijskwaliteit?
2. Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer?
3. Communiceert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van zijn scholen?
4. Is het financieel beheer deugdelijk?

Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd op twee niveaus: op bestuursniveau en op schoolniveau. Op het niveau van het bestuur richt het onderzoek zich met de vier deelvragen op de standaarden binnen de kwaliteitsgebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer.

Standaard	Onderzocht
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•
Financieel beheer	
FB1 Continuïteit	•
FB2 Doelmatigheid	
FB3 Rechtmatigheid	•

Om Kwaliteitszorg en ambitie te kunnen beoordelen doen we niet alleen onderzoek op het niveau van het bestuur, maar onderzoeken we tevens de onderwijskwaliteit van een deel van de scholen waarvoor het verantwoordelijk is. We onderscheiden binnen het vierjaarlijks onderzoek op schoolniveau verschillende typen onderzoek:

• Verificatieonderzoek

Het verificatieonderzoek is onderdeel van het onderzoek naar de kwaliteitszorg en het financieel beheer op bestuursniveau. We voeren het in de eerste plaats uit om vast te stellen of het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie voldoende is; het onderzoek laat zien of de sturing op de kwaliteit door het bestuur ook in de praktijk werkt. Het

geeft ons in de tweede plaats zicht op de onderwijskwaliteit van de school.

- **Onderzoek naar aanleiding van risico's**

We voeren een kwaliteitsonderzoek uit bij scholen en besturen waar het vermoeden bestaat dat zij onvoldoende kwaliteit bieden.

- **Onderzoek op verzoek goede school**

Een bestuur kan bij het vierjaarlijks onderzoek een verzoek doen aan de inspectie onderzoek uit te voeren bij scholen die naar de mening van het bestuur goed zijn.

- **Herstelonderzoek**

Wanneer er sprake is van eerder afgesproken vervolgtoezicht zullen we het herstelonderzoek waar mogelijk tegelijkertijd uitvoeren.

- **Stelselonderzoek**

Om op onderdelen een goed beeld te krijgen van de onderwijskwaliteit in een sector of over de sectoren heen bepalen wij jaarlijks welke standaard of welke standaarden daarvoor in aanmerking komen. Wij selecteren door middel van een steekproef scholen voor deze onderzoeken.

Het figuur op de volgende pagina geeft weer hoe het vierjaarlijks onderzoek bij scholen is ingericht. De informatie over de kwaliteit van deze scholen betrekken we bij onze jaarlijkse publicatie De Staat van het Onderwijs. Aangegeven is welke standaarden zijn onderzocht op de verschillende scholen. Ook is aangegeven welk type onderzoek is ingezet.

School	Verificatie		Risico	Goed
	1	2	3	4
Onderwijsproces				
OP1 Aanbod			•	•
OP2 Zicht op ontwikkeling <en begeleiding>	•	•	•	•
OP3 Didactisch handelen	•	•	•	•
OP4 (Extra) ondersteuning			•	•
OP6 Samenwerking				•
OP8 Toetsing en afsluiting				•
Schoolklimaat				
SK1 Veiligheid			•	•
SK2 Pedagogisch klimaat/Leerklimaat				•
Onderwijsresultaten				
OR1 Resultaten	•	•	•	•
OR2 Sociale en maatschappelijke competenties	•			
OR3 Vervolgsucces	•			
Kwaliteitszorg en ambitie				
KA1 Kwaliteitszorg			•	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•	•	•	•
KA3 Verantwoording en dialoog				•

1. SBO De Piramide, 2. bs. 't Diekske 3. bs. De Ratel

4. bs. De Drie Vijvers

Onderzoeksactiviteiten

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen hebben we documenten geanalyseerd en gesprekken gevoerd met sleutelfiguren binnen de organisatie. We hebben gesproken met leerlingen en docenten en verschillende lessen bezocht.

Overige wettelijke vereisten

De deugdelijkheidseisen die niet aan een standaard in het waarderingskader zijn verbonden vatten we samen onder de noemer overige wettelijke vereisten (zie Onderzoekskader).

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de oordelen op de standaarden uit de kwaliteitsgebieden kwaliteitszorg en ambitie en financieel beheer op bestuursniveau. Ook de afspraken over het vervolgtoezicht zijn opgenomen in hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 gaat in op de resultaten van de verificatieonderzoeken op de vier scholen.

In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en rapportage opgenomen.

Legenda

Beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- Goed
- Voldoende
- Onvoldoende
- Kan beter

Kwaliteitsgebieden:

- Onderwijsproces
- Schoolklimaat
- Onderwijsresultaten
- Kwaliteitszorg en ambitie
- Financieel beheer

2 . Resultaten onderzoek op bestuursniveau

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau: de oordelen op de standaarden in de gebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer.

In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. Te zien is wat de oordelen zijn op de twee onderzochte kwaliteitsgebieden op bestuursniveau. Ook is weergegeven in hoeverre onze oordelen overeenkomen met het beeld dat het bestuur zelf heeft van de gerealiseerde kwaliteit op de scholen en in hoeverre het beleid van het bestuur doorwerkt tot op schoolniveau.

Oordelen op bestuursniveau voor de gebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer

Het beeld van het bestuur over de kwaliteit komt niet overeen met het beeld van de inspectie

Het beeld van het bestuur komt volledig overeen met het beeld van de inspectie

Het beleid van het bestuur werkt niet door tot op school/opleidingsniveau

Het beleid van het bestuur werkt volledig door tot op school/opleidingsniveau

Samenvattend oordeel

Is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?

Het bestuur hanteert een systeem van kwaliteitszorg waarmee het de kwaliteit van het onderwijs volgt en het de scholen tot verdere kwaliteitsverbetering stimuleert. Daarbij zien we dat op bestuurlijk niveau en in de gehele organisatie een verbetercultuur herkenbaar aanwezig is. Het bestuur communiceert ook actief met verschillende belanghebbenden.

Kijkend echter naar de eigen ambities van het bestuur, zijn er nog ontwikkelmogelijkheden. Het kwaliteitssysteem van het bestuur en de scholen volgt in principe de PDCA-cyclus. Deze cyclus moet zowel op bestuurs- als schoolniveau nog worden versterkt door systematischer te kijken naar de effecten van het onderwijs en de onderwijsinnovaties. Hiervoor is het nodig dat het bestuur niet alleen de invulling van basiskwaliteit definieert maar ook de eigen (veelomvattende) visie uitwerkt in evalueerbare indicatoren of criteria. Als duidelijk is welke eigen kwaliteitsnormen worden gesteld, kan ook de kwaliteit van de verantwoording en dialoog aan kracht winnen.

De financiële positie van Lijn 83 is op orde; we zien geen grote risico's voor de financiële continuïteit. Het bestuur voldoet aan de onderzochte deugdelijkheidseisen op dit kwaliteitsgebied.

2.1. Kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie, waarbij wij antwoorden geven op drie deelvragen.

 Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

In het eerste vierjaarlijks onderzoek op bestuursniveau geven we in het funderend onderwijs geen oordeel op het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie. We geven alleen een oordeel op de drie standaarden afzonderlijk. Aan de hand van deze oordelen geven we een kwalitatieve beschrijving van het kwaliteitsgebied.

Heeft het bestuur doelen afgesproken met de scholen, heeft zij voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt zij op de

verbetering van de onderwijskwaliteit (KA1)?

We beoordelen deze standaard als voldoende.

Lijn 83 heeft een stelsel van kwaliteitszorg ingericht dat op hoofdlijnen voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen. Het bestuur stelt (algemene) doelen, heeft een beeld van de onderwijskwaliteit en stuurt op de verbetering daarvan.

Het bestuur heeft in het strategisch beleidsplan 'Ontwikkelen en leren in verbinding' op een aantal onderwijskundige pijlers (leerling, organisatie en omgeving) uitgangspunten, doelstellingen en streefwaarden geformuleerd.

Bij de totstandkoming van deze doelen zijn de directies en het bestuur betrokken geweest. Deze doelen zijn geformuleerd als streefsituaties, waarin de leerlingen en leraren zich optimaal kunnen ontwikkelen vanuit eigenaarschap. Het bestuur heeft met de scholen afgesproken dat de doelen uit het strategisch beleidsplan verder geoperationaliseerd moeten worden in de schoolplannen. Het bestuur geeft daarin de scholen binnen de gezamenlijk gemaakte afspraken, vrijheid in de keuze en prioritering vanuit het schoolconcept in hun schoolontwikkeling. De meeste schoolplannen concretiseren de streefsituaties echter nog beperkt.

Het zou daarbij helpen om op basis van deze bestuurlijke uitgangspunten duidelijke (streef)normen, criteria of indicatoren te benoemen waaraan de scholen zouden moeten voldoen en ook aan te geven wanneer deze bereikt moeten zijn.

Daarin is een versterking van de onderwijsdoelen mogelijk door een beter onderscheid te maken tussen doelen en activiteiten. In de jaarverslagen en rapportages van zowel bestuur als scholen wordt melding gemaakt van de activiteiten die passen binnen de pijlers van het strategisch beleidsplan, bijvoorbeeld: "De opbrengsten van de scholen zijn minimaal van voldoende niveau". Het is echter niet verder uitgewerkt op welk niveau of in welke hoedanigheid men dit nastreeft en hoever men daar inmiddels mee is. De vraag die hierbij gesteld kan worden is: "Wat moet er te zien of veranderd zijn voordat men kan zeggen dat het doel bereikt is?"

Het zicht verkrijgt het bestuur in de eerste plaats door het opvragen van de leerresultaten van de leerlingen zowel tijdens- als aan het eind van de basisschoolperiode, door de tevredenheids-peilingen en door de kwaliteitsportretten. Deze bevatten een inschatting van de schooldirecties op de scores van een aantal standaarden.

Op de tweede plaats verkrijgt het bestuur zicht op de kwaliteit door het bezoeken van de scholen met een kijkwijzer, gebaseerd op het nieuwe inspectiekader. Sinds augustus 2018 vindt dit op een meer gestructureerde wijze plaats, aan de hand van het kwaliteitsportret van iedere school. Inmiddels zijn een viertal scholen bezocht. Daarin vindt een reflectie en bepaalde focus plaats op dit schoolbezoek. Tevens worden er richtvragen opgesteld voor de bespreking. Daarin komen onder andere het didactisch handelen, zicht op ontwikkeling, de resultaten, de kwaliteitszorg en de veiligheid aan bod.

Tenslotte is de organisatie sinds augustus 2018 gestart met interne audits, waarbij de directeuren elkaar als 'critical friends' in tweetallen bezoeken. Het doel daarvan is met en van elkaar te leren en om de professionele cultuur te versterken. Directeuren geven zelf aan op welke ontwikkeling binnen de school ze feedback willen ontvangen. Dit is een goede eerste stap en kan eventueel verder worden ontwikkeld naar een structurele, meer geobjectiveerde en systematische manier van zelfevaluatie/audit op schoolniveau, die het bestuur zicht geeft op de gerealiseerde kwaliteit. Het zou mooi zijn als het bestuur deze informatie dan ook kan benutten om beter zicht te krijgen op de onderwijskwaliteit in brede zin. Daarvoor kan dan een meer geobjectiveerde uitwerking ontwikkeld worden.

Een volgende stap zou kunnen zijn om de bestuurlijke visie en uitgangspunten te vertalen naar schoolniveau en daar binnen een bepaalde tijdsspanne (om de 3 à 4 jaar) feedback op te krijgen. Op de eerste plaats kan dit door aan de hand van eigen criteria of normen vast te stellen of de bezochte school de basiskwaliteit ook waar maakt. Op de tweede plaats is het belangrijk om gezamenlijk vast te stellen wanneer er sprake is van risicovolle basiskwaliteit of risico's in het proces van innovatie van de scholen. Het zicht daarop bepaalt namelijk in grote mate of bijsturing noodzakelijk is. Nu zijn vooral tegenvallende resultaten indicaties voor risico's in de basiskwaliteit.

Op de derde plaats wordt de bestuurder geïnformeerd door directies bij signalen of risico's.

Daarnaast is het positief dat ook de RVT via eigen activiteiten, zoals schoolbezoeken, zicht probeert te krijgen op de algehele ontwikkeling op de scholen.

Samengevat kan de bestuurder met de verkregen informatie de scholen typeren en op hoofdlijnen de ontwikkelingen schetsen. Waar het bestuur nu nog naar op zoek kan gaan, is een toegankelijk totaaloverzicht waarin per school zowel de kwaliteit van het onderwijs als de resultaten concreet overzichtelijk te zien zijn.

Het eerste verbeterpunt daarbij is dat het bestuur beter systematisch inzicht krijgt in de kwaliteit van het didactisch handelen en de in het strategisch beleidsplan geformuleerde doelen rondom basiskwaliteit, eigenaarschap, professionele leergemeenschappen en brede talentontwikkeling en de daaraan gekoppelde stand van zaken van deze doelen.

Als tweede verbeterpunt vinden wij dat het zicht op de onderwijskwaliteit van de scholen nog versterkt kan worden door concretisering van de doelen en bijbehorende normen, zodat deze meer meetbaar worden. Zo is nu nog niet verifieerbaar of de afgesproken doelen in de daarvoor bestemde periode ook daadwerkelijk tot de gewenste resultaten hebben geleid.

Kortom, deze ontwikkelingen zijn nog vrij pril en daarom kan er nu nog niet gesproken worden van een volledig afgeronde cyclus waarin alle scholen systematisch bezocht zijn en waarbij er een compleet

overall beeld aanwezig is.

Kwaliteitszorg op schoolniveau:

Er zijn enkele aandachtspunten om het zicht op de onderwijs-kwaliteit van de scholen te versterken. Allereerst zouden de scholen eigen en ambitieuze(re) doelen kunnen stellen voor leerresultaten en sociale resultaten.

Ten tweede ontbreekt het nu ook aan schoolnormen, eventueel afgeleid van bestuursnormen, voor de kwaliteit van het onderwijsproces.

Op schoolniveau worden overigens meer kwaliteitsgegevens verzameld, dan het bestuur gebruikt om de kwaliteit in beeld te brengen. Een voorbeeld hiervan zijn de bevindingen uit lesobservaties op enkele scholen door directeuren, interne begeleiders of extern ingehuurde specialisten. In de onderzochte scholen echter worden deze gegevens ook nog niet altijd gebruikt om de kwaliteit op schoolniveau in beeld te brengen en er verbeteracties op te zetten.

Het bestuur stuurt op behoud en ontwikkeling van het onderwijs. Een belangrijk uitgangspunt van het bestuur is dat de school zelf verantwoordelijk is voor kwaliteitsontwikkeling, zolang die past bij de pijlers van het strategisch beleidsplan en het onderwijsconcept van de school.

De sturing vindt plaats binnen het directeurenoverleg en binnen werkgroepen. Deze overleggen, zoals onder andere die van interne begeleiders zijn te zien als schooloverstijgende kwaliteitskringen, waarin volgens de betrokkenen vanuit de gezamenlijke visie over inhoud en ontwikkeling wordt gesproken.

Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer (KA2)?

De kwaliteitscultuur beoordelen we als voldoende.

Het bestuur en de RVT hanteren de Code Goed Bestuur als uitgangspunt voor hun handelen. Het bestuur verantwoordt zich over haar doelen en resultaten en voert hierover actief de dialoog met belanghebbenden en dat vindt jaarlijks plaats door middel van het jaarverslag. Daarin is de realisatie van de doelen uit het strategisch beleidsplan echter nog beperkt opgenomen. De RVT heeft in het bestuursjaarverslag haar eigen jaarverslag opgenomen, maar de GMR (nog) niet.

Daarnaast heeft het bestuur een meerjarenbegroting 2017-2020 opgesteld en besproken met de hiervoor genoemde geledingen. In de meerjarenbegroting is echter nog geen of beperkte relatie gelegd tussen de benodigde middelen en financiën en de onderwijskundige doelen van het strategisch beleidsplan.

Een goed voorbeeld van de start naar een steeds professioneler wordende kwaliteitscultuur binnen Lijn 83 zijn de eerder genoemde interne visitaties binnen de scholen in tweetallen, waarbij de directeuren elkaar op verzoek visiteren. En daarnaast getuigt ook de herpositionering van het directieberaad waarin directies meer en meer

gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering van het onderwijsbeleid van Lijn 83, van een groeiende professionele cultuur.

Communiceert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van zijn scholen (KA3)?

We beoordelen deze standaard als voldoende.

Het bestuur verantwoordt zich jaarlijks over haar doelen en resultaten en voert hierover actief de dialoog met belanghebbenden. Daarbij betreft het bestuur het directeurenberaad, de RvT en de GMR bij beleids- en besluitvorming.

De verantwoording en dialoog over de gerealiseerde onderwijskwaliteit kan echter versterkt worden. Dat kan bijvoorbeeld door in het jaarverslag te rapporteren over de realisatie van de eigen onderwijsdoelen.

Zo kan de inzichtelijkheid van de bereikte (leer)resultaten worden versterkt. Dit kan door niet alleen de eindresultaten op te nemen, maar daar ook een eigen norm en oordeel aan te verbinden en deze af te zetten tegen de landelijke vergelijkingsgroep scholen.

Tevens kunnen daar ook andere resultaten van de scholen in worden opgenomen, zoals sociale resultaten en vervolgsucces en daar een eigen norm en oordeel aan te verbinden.

Ook staan er geen ondergrenzen in aangegeven waaraan de verschillende scholen zouden moeten voldoen. Dat maakt het voor derden lastig om te kunnen weten of de resultaten naar verwachting zijn verbeterd of niet.

Tenslotte kan op de website van Lijn 83 nog meer informatie over (beleids)zaken in de organisatie worden opgenomen, zoals het strategisch beleidsplan, jaarverslagen, het handboek kwaliteitszorg, etc.

Voorwaardelijk voor de verdere ontwikkeling van de brede verantwoording zijn duidelijke kwaliteitsnormen en doelen. Deze geven de GMR en de RVT concrete handvatten om de kwaliteitsdialoog te kunnen voeren en te bezien of de relevante speerpunten ook worden geborgd in de organisatie. Dit lukt al wel goed bij 'hardere' gegevens voor wat betreft financiën en bedrijfsvoering.

2.2. Financieel beheer

Wij baseren ons oordeel over het kwaliteitsgebied Financieel beheer op de beoordeling van de onderliggende standaarden voor financiële continuïteit en rechtmatigheid.

De financiële continuïteit en rechtmatigheid zijn beide beoordeeld als 'voldoende'. Het financieel beheer is dan ook beoordeeld als 'voldoende'.

Financieel beheer	V	
	O	V
FB1 Continuïteit		•
FB3 Rechtmatigheid		•

Financiële continuïteit

In onderstaande tabel zijn de financiële kengetallen van het bestuur uit de jaarverslaggeving over de afgelopen en de toekomstige drie jaren afgezet tegen de signaleringswaarden ('indicatie') die wij gebruiken in onze jaarlijkse risicodetectie.

Kengetallen	Indicatie	Realisatie			Prognose		
		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liquideïteit (current ratio)	< 0,75	4,57	3,47	3,67	3,29	3,13	2,68
Solvabiliteit 2	< 0,30	0,86	0,80	0,81	0,80	0,78	0,77
Weerstandsvormogen	< 5%	43%	41%	41%	42%	41%	40%
Huisvestingsratio	> 10%	7,6%	7,2%	7,3%	nvt	nvt	nvt
Rentabiliteit	< 0%	-2,6%	-1,9%	1,6%	-1,0%	-1,7%	-1,8%

Wij beoordelen de financiële continuïteit als 'voldoende'. De tabel bevat geen indicatie van financiële risico's voor de continuïteit van het onderwijs binnen nu en twee jaar. Ons onderzoek bevestigde dat beeld. In het licht van de solide reservepositie kan de negatieve rentabiliteit gemakkelijk worden opgevangen.

Wel wijzen wij op enkele aandachtspunten. De continuïteitsparagraaf in het jaarverslag over 2017 bevat de gevraagde gegevens. Hoe die gegevens (voor de toekomst) precies tot stand zijn gekomen wordt niet duidelijk toegelicht. Hoe zijn bijvoorbeeld de leerlingenaantallen geraamd? Wel is duidelijk dat het bestuur behoedzaam raamt en over voldoende reserves beschikt. Dat vraagt er wel om beleid te ontwikkelen voor het gewenste niveau van die reserves – dat geeft het bestuur ook zelf aan. Vervolgens kan dan het beleid met de financiële consequenties expliciet worden vertaald in de meerjarenbegroting: hoeveel geld trekt het bestuur uit voor kwaliteitsverbetering? Welke bedragen zijn gemoeid met het onderhoud?

In het verslag van de intern toezichthouder zou moeten worden opgenomen op welke wijze de toezichthouder het bestuur ondersteunt en/of adviseert over beleidsvraagstukken en financiële problematiek, wanneer dit aan de orde is en welk resultaat dit

handelen heeft opgeleverd. Zoals ook de accountant opmerkt kan de rapportage over aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem concreter. In deze rapportage moet het bestuur aangeven op welke wijze het interne risicobeheersingssysteem is ingericht en hoe dit in de praktijk functioneert. Daarbij wordt aangegeven welke resultaten met het systeem zijn bereikt en welke aanpassingen eventueel worden doorgevoerd in de komende jaren.

Financiële doelmatigheid

Wij geven geen oordeel over de financiële doelmatigheid. Wel informeren wij bij besturen naar aspecten van doelmatigheid en gaan daarover zo nodig het gesprek aan. Bij Stichting lijn 83 primair onderwijs kwamen de volgende onderwerpen aan de orde:

Het bestuur zou in het jaarverslag ook verantwoording moeten afleggen over Passend Onderwijs: welke middelen ontvangen werden, of en hoe die werden besteed en welke resultaten daarmee werden behaald.

Het is mede de taak van de intern toezichthouder om toezicht te houden op doelmatig gebruik van rijksmiddelen en om daarover verantwoording af te leggen. Het verslag van de RvT laat de betrokkenheid van de RvT zien. Voor een goed inzicht in is het nodig dat de RvT ook vermeldt welke maatregelen zijn genomen en welke adviezen aan het bestuur werden gegeven, en zo mogelijk wat daarvan het effect is geweest.

Financiële rechtmatigheid

We beoordelen de financiële rechtmatigheid voor Stichting lijn 83 primair onderwijs als 'voldoende'. Wij baseren ons hierbij op de bevindingen van de instellingsaccountants uit het eerstelijnstoezicht op de financiën van het onderwijs. Daarnaast speelt aanvullende informatie een rol, zoals signalen en (lopende) onderzoeken op het gebied van de financiële rechtmatigheid. In het onderzoek bij Stichting lijn 83 primair onderwijs leidt de weging van de beschikbare informatie tot een positief oordeel.

2.3. Afspraken over vervolgtoezicht

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
Basisschool de Ratel Op basisschool De Ratel zijn tekortkomingen geconstateerd bij de standaard Aanbod (OP1), Zicht op ontwikkeling (OP2) en (Extra) ondersteuning (OP4). Bij het aanbod zijn twee tekortkomingen geconstateerd waardoor niet kan worden gegarandeerd dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkeling doormaken (WPO, art. 8 lid 1). Het onduidelijk of en op welke wijze het rekenonderwijs in de bovenbouwgroepen is gebaseerd op leerlijnen. Daarnaast is het taalaanbod op dit moment niet voldoende afgestemd op de kenmerken van de leerlingenpopulatie.	Het bestuur draagt er zorg voor dat de school voor 1 april 2019 een werkwijze heeft ingevoerd waarmee voor rekenen de tekortkoming is opgelost (beschrijven leerlijnen en gebruik ervan en invoeren van werkwijze in de groepen).	Het bestuur informeert de inspectie voor 15 april over het resultaat van deze herstelopdracht. Mogelijk voeren we hierover een voortgangsgesprek met het bestuur.
Bij de afstemming van het onderwijs op de voorgang van de ontwikkeling van de leerlingen zijn twee tekortkomingen geconstateerd waardoor niet kan worden gegarandeerd dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkeling doormaken (WPO, art. 8 lid 1). De leraren volgen de ontwikkeling van de leerlingen maar in de bovenbouwgroepen is onduidelijk op en in welke mate er analyses plaatsvinden van methodegebonden toetsen en observaties en of en in hoeverre deze worden gebruikt bij de afstemming van het onderwijs voor de leerlingen. De school zal zichtbaar gebruik moeten maken van de uitgevoerde analyses. (WPO, art. 8, lid 1) Tevens zijn voor leerlingen met een ontwikkelingsperspectief of eigen leerlijn de te bereiken tussendoelen en uitwerking van de onderwijsleeractiviteiten (plannend aanbod) niet altijd voldoende uitgewerkt. (WPO art. 8, lid 1 en 4)	Voor het aanpassen of aanvullen van het taalaanbod laat het bestuur voor 1 april een planning opstellen voor keuze van aanvullend aanbod of methode en invoering ervan waardoor op reële termijn (uiterlijk voor 1 augustus 2020) de tekortkoming is opgelost.	Het bestuur informeert de inspectie voor 15 april over het resultaat van deze herstelopdracht. Mogelijk voeren we hierover een voortgangsgesprek met het bestuur.

3. Resultaten verificatieonderzoek

In de verificatieonderzoeken zijn we nagegaan of de beleidsdoelstellingen van het bestuur terug te zien zijn in het onderwijs en de kwaliteitsontwikkeling van de scholen. Daarvoor hebben we op schoolniveau gekozen voor de beleidsthema's "Eigenaarschap" (zowel op leerling- als leraarniveau), "professionele leergemeenschappen" (in hoeverre zien we op de scholen dat zij lerende organisaties zijn?), "Op maat" (gepersonaliseerd leren) en 'brede talentontwikkeling' (21st eeuwse vaardigheden: samenwerken, kennisconstructie, ICT gebruik voor leren, probleemoplossend kunnen denken, creativiteit en planmatig werken).

Deze thema's zijn beschreven in het Strategisch beleidsplan 2016-2019 en vormen een onderdeel van de koers van het bestuur en de scholen. In de verificatieonderzoeken hebben we, afhankelijk van de school, de beleidsthema's onderzocht met de volgende standaarden: Aanbod (OP1), Zicht op ontwikkeling (OP2), didactisch handelen (OP3), Onderwijsresultaten (OR 1,2 en 3) en kwaliteitscultuur (KA2).

Concluderend kan gesteld worden dat de beleidsdoelstellingen voor Lijn 83 duidelijk zijn terug te zien in de ontwikkeling op de scholen. De beleidsdoelstellingen worden door de scholen herkenbaar betrokken bij de eigen schoolontwikkeling. In de uitwerking zien wij verschillen tussen de scholen.

De geverifieerde scholen werken allemaal aan het vergroten van eigenaarschap van zowel de leerlingen als de leraren. De mate van uitwerking verschilt echter tussen de scholen. Datzelfde geldt ten aanzien van het werken in professionele leergemeenschappen. Ook hier zien we brede betrokkenheid om dit tot uitvoering te brengen en verschilt de uitwerking binnen de scholen.

Dat geldt eveneens voor het "Op maat" (gepersonaliseerd leren) en 'brede talentontwikkeling' van de leerlingen. Voor alle onderwerpen geldt dat scholen zouden kunnen profiteren van de ervaringen die ze elk opdoen bij de ontwikkeling die ze doormaken om de ambitieuze Lijn-83 visie in praktijk te brengen.

Op de genoemde beleidsdoelstellingen stellen wij vast dat het bestuursbeleid in ieder geval zichtbaar is op de scholen, bovendien is er ruimte voor diversiteit en ontwikkeling. Interessant is het om met elkaar vast te stellen, gezien de fase van ontwikkeling van iedere school:

1. Hoe ver iedere school daarin is,
2. daarmee kan de bandbreedte en tijdspad bepaald worden wanneer e.e.a. gerealiseerd is.
3. Vervolgens kan het bestuur vaststellen wanneer hij tevreden is over de bereikte resultaten en daar zowel in-als extern verantwoording over afleggen.

3.1. SBO De Piramide

Onderwijsproces	O	V	G
OP2 Zicht op ontwikkeling			<i>h</i>
OP3 Didactisch handelen			<i>h</i>

Zicht op ontwikkeling

Zicht op ontwikkeling is een sterk punt van SBO de Piramide. De leerlingen worden goed gezien en gevolgd in hun ontwikkeling. De analyse, planmatigheid en evaluatie van de zorg en de ondersteuning van de leerlingen zijn prima op orde. Vanuit hoge verwachtingen van de leerlingen is er een plannend aanbod dat gevolgd wordt met toetsen, leerlingenwerk en (individuele) gesprekken met de leerlingen.

Opvallend is dat er veel deskundigheid in de school aanwezig is op het terrein van sociaal emotionele ontwikkeling en specifieke gedragsproblematiek, die ook wordt aangewend in situaties waar leerlingen of hun gedrag om vragen. Nagenoeg alle mogelijkheden die er zijn om het onderwijs passend te maken, worden ingezet waardoor er sprake is van een hoge kwaliteit van de ondersteuning.

Een kans voor de school is om de sterkere, beter presterende leerling(en) nog gerichter te kunnen bedienen door een uitgebreider, meer op hun ontwikkelingsniveau toegespitst aanbod, dat het leerstofniveau van de school ruimschoots overstijgt. Op dit onderdeel heeft de school overigens de afgelopen jaren wel al stevig geïnvesteerd door de invoering van IPC en IPad 's, waardoor de betere presterende leerling meer tot zijn recht komt. Daarnaast is er een gedifferentieerd aanbod door het werken in niveaus. In het hoogste niveau wordt gewerkt tot en met eind groep 8. En regelmatig wordt er voor een leerling extra stof gehaald vanuit het Vmbo of vanuit de basisscholen, wat al een goede ontwikkeling is.

Didactisch handelen

Het didactisch handelen van de leraren beoordelen wij als goed. De leraren stellen de leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling, vanuit een sterk pedagogisch klimaat en breed aanbod, waarbij er vooral gekeken wordt wat leerlingen al kunnen in plaats van wat ze (nog) niet kunnen. Het (leren) leren wordt dan ook steeds meer zichtbaar gemaakt. Daarbij wil de school het eigenaarschap van de leerlingen, dat een belangrijk speerpunt is van het bestuur, verder uitbouwen. Dat wil men versterken door de leerlingen de ruimte te bieden ten aanzien van hun zelfstandigheid en door samenwerking van de leerlingen met elkaar in de vorm van coöperatieve leer- en werkvormen. Door de school heen is sprake van een doorgaande lijn in aanpak van het didactisch en pedagogisch handelen. Verder zetten de leraren de leerlingen aan tot positief en goed gedrag door ze daartoe te stimuleren en door het uitdelen van complimenten. Waar

nodig corrigeren ze de leerlingen, dat gebeurt dan op een positieve manier van aanspreken waarin goed gedrag wordt gestimuleerd en onwenselijk gedrag wordt genegeerd. Hiermee ontstaat een prima basis om te komen tot een prettige en veilige leeromgeving, waarin leerlingen zich gezien en gehoord voelen.

Onderwijsresultaten	O	K	V	G
OR1 Resultaten	Niet te beoordelen			
OR2 Sociale en maatschappelijke competenties				<i>h</i>
OR3 Vervolgsucces				<i>h</i>

Onderwijsresultaten

Op dit moment kan de inspectie nog geen formeel oordeel geven over de (eind)resultaten van een school voor speciaal basisonderwijs. SBO De Piramide kan over een periode van drie jaar laten zien dat de leerlingen op een alleszins aanvaardbaar niveau uitstromen naar vormen van voortgezet onderwijs. Daarmee heeft de school aantoonbare toegevoegde waarde. De school constateert dit ook op basis van haar eigen analyses van leerlingenresultaten.

Sociale en maatschappelijke competenties

De sociale leerresultaten en veiligheidsbeleving van de leerlingen zijn eveneens goed op orde. De leerlingen worden op basis van een genormeerd instrument hierin gevolgd. Hieruit blijkt dat de leerlingen zich in hoge mate veilig voelen en ook het welbevinden van de leerlingen scoort hoog. In het onderzoek bevestigen zowel de leerlingen als het personeel van de school dat op SBO De Piramide een zeer gunstig pedagogisch klimaat heerst waarin sprake is van een “eigen pedagogische huisstijl”.

In het gesprek met de leerlingen kwam dat ook duidelijk naar voren met de volgende uitspraken: “het is een fijne en veilige school waar ze altijd voor je klaar staan” en “iedereen is anders, maar mag zijn wie die is”

De ouders zijn daarbij als partner betrokken, er is veel geïnvesteerd in goede contacten en gedeelde verantwoordelijkheid.

Vervolgsucces

Het vervolgsucces hoe de leerlingen zich na de basisschool verder ontwikkelen, wordt door de school gemonitord middels Vensters PO. De school weet daarmee dat haar advies overeen komt en dus adequaat is. Ook dat is als een resultaat te definiëren.

Een kans hierbij is de sociale leerresultaten en de veiligheidsbeleving van de leerlingen als opbrengsten te benoemen in de schoolgids en/of op de schoolwebsite, juist omdat de school hier veel werk van maakt in het kader van een goed pedagogisch klimaat.

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KAz Kwaliteitscultuur		•	

Kwaliteitscultuur

Uit alle gevoerde gesprekken en observaties gedurende de dag van het onderzoek blijkt dat de kwaliteitscultuur van SBO De Piramide van een (ruim)voldoende niveau is.

Er is sprake van eigenaarschap en een hoge mate van betrokkenheid van alle gremia binnen de school. Ook de geboden mogelijkheden voor het personeel om zich te kunnen blijven ontwikkelen, dragen bij aan een positieve kwaliteitscultuur.

Daarnaast werd er in de terugkoppeling gesproken over het steunen van elkaar, het leren door doen en door ervaren waarbij de term 'organisch leren' werd genoemd. Vanwege het feit dat er een aantal nieuwe leerkrachten zijn aangetrokken door pensionering van een aantal collega's, zit het team nog duidelijk in de 'storming- fase' om goed op elkaar in te leren spelen en zaken af te stemmen.

Alhoewel het team geen specifieke opmerkingen heeft gemaakt over werkdruk in het algemeen, zien we dat de school behoorlijk veel plannen en 'voornemens' heeft om op te willen pakken. Dat kan de beleving van de werkdruk verhogen. Daarom lijkt het ons het zaak daarin gerichte keuzes te maken en prioriteiten te stellen en die vervolgens te beschrijven met realistische en haalbare doelen. Deze ontbreken in het schoolverbeterplan, waarin voornamelijk sprake is van vrij algemeen beschreven, goede voornemens van te ondernemen activiteiten. Voorbeelden daarvan zijn "Onderwijs op maat, werken met thema's, inzetten van IPC, leerlijn rekenen oppakken, bewegend leren, enz." Er is echter geen beginsituatie of reden aangegeven waarom men voor deze speerpunten heeft gekozen, zoals bijvoorbeeld dat de leerlingenresultaten van rekenen achterblijven bij de verwachting. Ook zijn er geen te bereiken doelen en resultaten beschreven zodat na een periode van een jaar (in het jaarverslag) geëvalueerd kan worden of de doelen zijn behaald.

Hier is dus nog een verbeterslag te slaan zodat dit een positieve uitwerking kan hebben op enerzijds de werkdruk en anderzijds op een meer resultaat- en opbrengstgerichte kwaliteitscultuur.

Het bestuur heeft het thema Professionele Leergemeenschappen (PLG's) als een van zijn speerpunten benoemd. Wanneer we kijken of we die op de Piramide aantreffen, constateren we dat er een taakvolwassen team is met veel inhoudelijke kennis en kwaliteiten, met een grote drive om met elkaar het beste uit zichzelf en de leerlingen te halen.

Een kans hierbij is die nog verder collegiaal te verbreden, met name ook ten behoeve van de nieuw aangestelde leerkrachten. Daarbij is bijvoorbeeld het organiseren van collegiale consultatie aan te bevelen waarbij men gebruik maakt van elkaars kwaliteiten door SVIB in te

zetten en/of elkaar gericht op de werkvloer te bezoeken en daarbij feedback te geven en te vragen.

Overige wettelijke vereisten

Voor zover onderzocht hebben wij geen tekortkomingen geconstateerd bij overige wettelijke vereisten.

3.2. R.K. basisschool 't Diekske

Onderwijsproces	O	V	G
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Didactisch handelen		•	

Zicht op ontwikkeling

Zicht op ontwikkeling op 't Diekske is van een voldoende niveau. De leerlingen worden gezien en gevolgd in hun ontwikkeling. De analyse en de evaluatie van de zorg en de ondersteuning van de leerlingen zijn grotendeels op orde. Het team werkt met een plannend aanbod dat gevolgd wordt met toetsen, leerlingenwerk en (individuele) gesprekken met de leerlingen. De leerlingen met een ontwikkelingsperspectief worden prima bediend door de school. Op twee gebieden van zicht op ontwikkeling kan de school nog een verdiepingsslag maken.

Ten eerste kan in de groepsplannen of begeleidingsplannen duidelijker worden opgenomen wat het exacte aanbod is bij leerlingen die extra begeleiding nodig hebben (de instructie afhankelijke leerlingen) en waarop dat gebaseerd is. Daar staat op hoofdlijnen beschreven wat het aanbod is, maar niet voldoende diepgaand om te weten wat leerlingen precies nodig hebben. Bij doorvragen kunnen de leraren dat meestal wel aangeven, maar de beschrijving ervan is vaak nog te algemeen.

Ten tweede kan de school bij de trendanalyses van de leerlingenondersteuning nog een verdiepingsslag maken. Er worden beperkte verklaringen gezocht waarom er in bepaalde groepen opvallend lager is gescoord dan in andere groepen. Ook ten aanzien van de zorgleerlingen, of juist de plusklasleerlingen, die de school op zich wel in beeld heeft, wordt er geconstateerd waarop ze op- of uitvallen, maar niet waarom. Daarnaast zien we in een trendanalyse bij een groep die uitvalt bij begrijpend lezen, als verklaring dat het 'lijkt' alsof dit aan de groep leerlingen zal liggen. Er wordt verder niet onderzocht of dit misschien aan het leerstofaanbod zou kunnen liggen of aan de aanpak (instructie of uitleg) van de

leerkracht. Ten aanzien van de analyse waarom dingen zo zijn en diepgaandere verklaringen daarvoor, kan dus nog een slag gemaakt worden.

De school kijkt naar het gedrag en de sociaal- emotionele ontwikkeling en de veiligheid van de leerlingen met een gestandaardiseerd en landelijk genormeerd volgsysteem en voldoet daarmee aan de wettelijke eisen.

Didactisch handelen

Het didactisch handelen van de leraren beoordelen wij als voldoende. Vanuit een goed pedagogisch klimaat en op basis van een breed aanbod stellen de leraren de leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling. Daarbij wil de school het eigenaarschap van de leerlingen verder uitbouwen, wat een belangrijk speerpunt is van het bestuur, maar is daarin nog volop in ontwikkeling.

Men wil het eigenaarschap versterken door de leerlingen de ruimte te bieden ten aanzien van hun zelfstandigheid (bijvoorbeeld met weektaken en eigen keuzes daarin leren maken) en door samenwerking van de leerlingen met elkaar in de vorm van coöperatieve leer- en werkvormen. Daarin zien we nog wel verschillen in aanpak daarvan in de groepen. Bij de een nog wat meer leraar-gestuurd en bij de ander al veel meer vanuit het bieden van ruimte aan leerlingen en het kunnen samenwerken tussen leerlingen. Hierin is het van belang dat de leraren goed met elkaar afstemmen hoe de doorgaande lijn is in de zelfstandigheid en het kunnen (leren) samenwerken van de leerlingen op basis van het thema 'eigenaarschap'.

Onderwijsresultaten

OR1 Resultaten

O

K

V

G

•

Onderwijsresultaten

De school heeft over een periode van drie jaar, 2016, 2017 en 2018 (ruim) voldoende eindopbrengsten behaald, die in 2016 ruim boven het landelijk gemiddelde van de vergelijkingsgroep scholen lag en in 2017 en 2018 er iets boven zaten. De school constateerde dat bij veel leerlingen de uitslag passend was bij het schooladvies, maar heeft naar aanleiding daarvan het advies bij zes van de 23 leerlingen leerlingen naar boven bijgesteld. De reden daarvan was dat de uitslagen van de gebruikte eindtoets, hoger uitvielen dan men had verwacht.

De sociale leerresultaten en veiligheidsbeleving van de leerlingen zijn eveneens op orde. De leerlingen worden op basis van een genormeerd instrument hierin gevolgd. Hieruit blijkt dat de leerlingen zich veilig voelen en ook het welbevinden van de leerlingen scoort ruim voldoende. In het onderzoek bevestigen zowel de leerlingen als het

personeel van de school dat op 't Diekske een gunstig pedagogisch klimaat heerst.

In het gesprek met de leerlingen kwam dat naar voren met de volgende uitspraken: "Het is een fijne en veilige school waar je leert zoals je bent, en je ontdekt daarbij je talent", en "Er zijn eigenlijk nooit conflicten en niemand wordt hier gepest".

Een kans hierbij is de sociale leerresultaten en de veiligheidsbeleving van de leerlingen als opbrengsten te benoemen in de schoolgids en/of op de schoolwebsite, juist omdat de school hier werk van maakt in het kader van een goed pedagogisch klimaat.

 Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KAz Kwaliteitscultuur		●	

Kwaliteitscultuur

Uit alle gevoerde gesprekken en observaties gedurende de dag van het onderzoek blijkt dat de kwaliteitscultuur van 't Diekske op zich van een voldoende niveau is.

Het team is hecht en is trots er in gezamenlijkheid de schouders onder te zetten en voelt zich 'eigenaar' van de ingezette processen en de inhoud van het onderwijs. Ook is er sprake van betrokkenheid van alle gremia binnen de school.

Echter het met elkaar de professionele dialoog aangaan, kan nog versterkt worden. Dat zien we bijvoorbeeld aan de uitwerking van de groepsplannen, die verschillend zijn uitgewerkt. Daar is dus op teamniveau nog geen eenduidigheid over, waarbij men afspraken maakt over wat de basis is onder de groepsplannen waar leraren elkaar aan houden en op aanspreken wanneer dat niet het geval is. Het blijkt dat het met en van elkaar leren en de aanspreek-cultuur zeker in de dop aanwezig is, maar men is daarin nog groeiende. Verder zien we dat de school ook veel plannen en 'goede voornemens' heeft, mooi uitgewerkt in een schoolverbeterplan, maar daarin zien we behoorlijk veel speerpunten (pijlers). Indien die in de daarvoor geplande jaren allemaal worden opgepakt, trekt dat ongetwijfeld een zware wissel op de werkdruk en kan de borging onder druk komen te staan. Daarom is het zaak daarin gerichte keuzes te maken en prioriteiten te stellen en die vervolgens te beschrijven met realistische en haalbare doelen. Deze ontbreken in het schoolverbeterplan, waarin voornamelijk sprake is van goede voornemens van te ondernemen activiteiten. Voorbeelden van doelen zijn "de leerkrachten zijn vaardig in het uitvoeren van goed klassenmanagement in combinatiegroepen" en "de leerkrachten vergroten het eigenaarschap van de leerlingen".

Er ontbreekt echter een beginsituatie waar men eerst 'stond' en vervolgens wat er dan concreet zou moeten veranderen aan het handelingsrepertoire van de leerkrachten om dat te verbeteren. Dan kan er na een periode van een jaar (in het jaarverslag) geëvalueerd

worden of de doelen daadwerkelijk zijn behaald. Het jaarverslag is nu nog een beschrijving van wat er allemaal wordt aangepakt, maar een terugblik op concreet bereikte resultaten is er niet in opgenomen. Hier is dus nog een verbeter slag te slaan zodat dit een positieve uitwerking kan hebben op enerzijds de werkdruk en anderzijds op een meer resultaat- en opbrengstgerichte kwaliteitscultuur. Dat maakt het ook mogelijk om goed te borgen wat is ingezet.

Het bestuur heeft het thema Professionele Leergemeenschappen (PLG's) als een van zijn speerpunten benoemd. Wanneer we kijken of we die op 't Diekske aantreffen, constateren we er op het gebied van taakvolwassenheid van het team nog groei mogelijk is. Een kans om de PLG's nog verder collegiaal te verbreden, is bijvoorbeeld het organiseren van collegiale consultatie, waarbij men gebruik maakt van elkaars kwaliteiten door SVIB in te zetten en/of elkaar gericht op de werkvloer te bezoeken en daarbij feedback te geven en te vragen.

Overige wettelijke vereisten

Voor zover onderzocht hebben wij geen tekortkomingen geconstateerd bij overige wettelijke vereisten.

4 . Resultaten onderzoek naar risico's: basisschool De Ratel

In dit hoofdstuk geven wij de oordelen en de resultaten van het onderzoek bij basisschool De Ratel.

De aanleiding voor dit onderzoek zijn de zorgen bij zowel de inspectie als het bestuur over deze school. De laatste drie jaar waren de eindopbrengsten twee keer onvoldoende en het laatste jaar lagen deze nét boven de ondergrens.

Omdat het een onderzoek naar mogelijke risico's van de onderwijskwaliteit is, hebben we meer standaarden uit ons onderzoekskader onderzocht, dan bij de verificatieonderzoeken. Wij richten het onderzoek op vier kwaliteitsgebieden. Deze staan hieronder genoemd. Per gebied is aangegeven welke standaarden zijn onderzocht.

Onderwijsleerproces

- Aanbod (OP1)
- Zicht op ontwikkeling (OP2)
- Didactisch handelen (OP3)
- (Extra) ondersteuning (OP4)

Schoolklimaat

- Veiligheid (SK1)

Onderwijsresultaten

- Resultaten (OR1)

Kwaliteitszorg en Ambitie

- Kwaliteitszorg (KA1)
- Kwaliteitscultuur (KA2)

Conclusie

De kwaliteit van het onderwijs op basisschool De Ratel is van voldoende niveau, maar ook risicovol.

Alle onderzochte standaarden zijn als voldoende beoordeeld, met uitzondering van de standaard (Extra) ondersteuning. Daarbij moet worden opgemerkt dat er binnen de resultaten risico's zijn en dat sommige onderdelen van het onderwijsleerproces verbeterd moeten worden.

De directie van de school en het bestuur zijn zich heel goed bewust van de risicovolle kwaliteit en hebben om die reden een externe analyse laten uitvoeren en ook verbeterplannen opgesteld. Een belangrijke conditie om tot verbetering van de onderwijskwaliteit te komen, is de professionele cultuur binnen de school. De afgelopen

jaren is er al geïnvesteerd om deze professionele cultuur te verbeteren, door te investeren in gezamenlijke visie, van elkaar leren en feedback geven. Dit proces zal komende tijd nog moeten worden gecontinueerd. Hierbij zal de school alert moeten zijn dat bij het zoeken naar verklaringen voor tegenvallende resultaten vooral ook gekeken wordt naar schoolinterne factoren.

De focus van de schoolontwikkeling zal voorlopig volledig moeten blijven liggen op het verbeteren van de basiskwaliteit: de basis op orde. De dalende lijn van de resultaten moet worden gekeerd, zowel bij rekenen als bij begrijpend lezen. Om dit te bewerkstelligen zal de school de lijn die al is ingezet om het didactisch handelen binnen de school (met name de actieve betrokkenheid van de leerlingen) op een hoger plan te krijgen, stevig moeten vasthouden. Daarnaast verdient het leerstofaanbod en de analyse van de ontwikkeling van de leerlingen de nodige aandacht. Er lijkt naar onze mening voorlopig weinig ruimte om daarnaast nog te werken aan de (innovatieve) thema's die vanuit het beleidsplan van het bestuur opgepakt zouden kunnen worden.

Het is positief dat de school al verbeterplannen heeft opgesteld die erop gericht zijn om de resultaten te verbeteren, om de professionele cultuur verder te ontwikkelen en om de betrokkenheid van de leerlingen te versterken. Bij dit laatste plaatsen we nog een opmerking. De school streeft er op verschillende manieren naar om het eigenaarschap van de leerlingen bij hun leerproces een impuls te geven. Hierbij is het belangrijk om de balans tussen meer leraargestuurde onderwijsleeractiviteiten en activiteiten waarbij de leerlingen de regie hebben, te bewaken en ook om goed te volgen of vergroting van eigenaarschap ook leidt tot meer actieve betrokkenheid bij de leerlingen. Dit is een kernpunt dat in nauwe relatie staat tot verbetering van de resultaten.

4.1. Onderwijsproces

Onderwijsproces	V		
	O	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP2SN Zicht op ontwikkeling en begeleiding		•	
OP3 Didactisch handelen		•	
OP4 (Extra) ondersteuning	•		

De leraren van de school werken voor de basisvaardigheden taal en rekenen met methodes waarvan de inhoud dekkend zijn voor de kerndoelen. Deze methodes vormen ook in belangrijke mate de leidraad voor leraren. Het aanbod in de kleutergroepen is gebaseerd op thema's. Op basis van leerlijnen met tussendoelen maken de

leraren keuzes voor de invulling van deze thema's. Vooral voor rekenen is dit heel goed uitgewerkt. De school is al enige tijd bezig om vooral de resultaten voor rekenen te verbeteren, de leerkrachtvaardigheden en het gebruik van leerlijnen te versterken. Omdat de resultaten bij dit vakgebied tegenvielen is er met name in de bovenbouwgroepen gekozen voor een aanpak waarbij de methode op een andere manier wordt ingezet en waarbij keuzes gemaakt worden vanuit leerlijnen. Tijdens het onderzoek werd echter onvoldoende duidelijk hoe dit precies werkt en hoe deze leerlijnen in de praktijk worden gebruikt. Om ervoor te zorgen dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkeling kunnen doormaken, zal de school de werkwijze via de leerlijnen expliciet moeten maken. Een ander aandachtspunt bij het aanbod heeft óók te maken met de ononderbroken ontwikkeling van de leerlingen en met de afstemming van het taalaanbod op de kenmerken van de leerlingen. De school heeft naar eigen zeggen een behoorlijk aantal leerlingen met een taalzwakke achtergrond. Het huidige taalaanbod past hier nog niet goed bij, zo moet er meer structureel aandacht zijn voor de stimulering van de taalvaardigheid en voor woordenschatontwikkeling (mede in relatie tot zwakke resultaten bij begrijpend lezen). Voor beide knelpunten in het aanbod (leerlijnen rekenen en passend taalaanbod) formuleren we een herstelopdracht. Naast de aandacht voor instrumentele vaardigheden, streeft de school nadrukkelijk brede vorming na. Er wordt bijvoorbeeld veel aandacht besteed aan de sociale vorming van de leerlingen. Hiervoor wordt al een bepaalde aanpak en methode gebruikt. Dit is zonder meer een sterk punt van de school. Deze aanpak wil het team nog verder uitbouwen.

De leraren volgen de ontwikkeling van de leerlingen door eigen observaties en door gebruik te maken van methode gebonden en methode onafhankelijke toetsen. Dit systeem werkt zodanig dat de leerlingen waarvan de ontwikkeling stagneert goed worden gesignaleerd. In alle groepen is duidelijk welke leerlingen voor welk vak of ontwikkelingsgebied extra aandacht moeten krijgen. Om de extra hulp voor te bereiden werkt de school voor verschillende vakken met groepsplannen. Om deze hulp goed af te stemmen op hun onderwijsbehoeften van de leerlingen, is analyse van bijvoorbeeld toetsresultaten nodig. In de onderbouwgroepen is duidelijk zichtbaar dat de leraren dergelijke analyses ook maken, in de bovenbouwgroepen ligt hier echter een knelpunt. De leraren maken niet structureel analyses van bijvoorbeeld methodegebonden toetsen bij de analyse van de hulpvraag en in de uitwerking van de hulp is dit niet goed zichtbaar. Omdat hiermee de ononderbroken ontwikkeling van leerlingen onder druk kan komen te staan, formuleren we ook hiervoor een herstelopdracht.

Het didactisch handelen is op schoolniveau als voldoende beoordeeld. Dit betekent dat diverse aspecten van didactisch handelen die in het algemeen zorgen voor een goed leerklimaat,

herkenbaar aanwezig zijn bij de meeste leraren. Zij kunnen heldere uitleg geven, er heerst rust in de groepen en de lessen hebben een duidelijke opbouw. Ook zijn er vormen van afstemming herkenbaar, met name afstemming binnen de verwerking. Daarnaast is er in de hele school een aanpak gekozen voor de toepassing van zelfstandig werken en van coöperatieve werkvormen.

Naast deze positieve kenmerken van het didactisch handelen zijn er echter ook nog enkele verbeterpunten. De actieve betrokkenheid van de leerlingen is op schoolniveau voldoende, maar er zijn wel duidelijke verschillen tussen de groepen. Het gaat dan niet zozeer om structuur in de groep, maar vooral om het activeren van het denken van de leerlingen. Daarnaast kan de differentiatie bij de instructie verder tot ontwikkeling worden gebracht. Tijdens het inspectieonderzoek bleken vooral lessen in de bovenbouw wat betreft de heldere uitleg en actieve betrokkenheid van de leerlingen, minder sterk. Voor de volledigheid vermelden we dat er in sommige groepen ook uitstekende lessen werden gegeven.

Het pedagogisch handelen van de leerkrachten laat duidelijk zien dat zij er sterk op gericht zijn om voor de leerlingen een veilig klimaat te creëren. De leraren bemoedigen de leerlingen en geven ook vaak positieve feedback.

Voor een aantal leerlingen heeft de school het besluit genomen om hen een aangepast programma te laten volgen. Een deel van deze leerlingen krijgt ook extra ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband. Voor deze leerlingen moet een ontwikkelingsperspectief worden opgesteld en voor leerlingen die een ander aangepast programma volgen zou er een uitgewerkte eigen leerlijn moeten zijn waarmee een plannend aanbod kan worden gerealiseerd. Hiermee kan gericht gewerkt worden aan de ononderbroken ontwikkeling van deze leerlingen.

De opgestelde ontwikkelingsperspectieven bevatten doorgaans wel een einddoel/eindniveau dat wordt nagestreefd, maar het ontbreekt ook regelmatig aan tussendoelen en aan uitwerking in aanbod/leeractiviteiten waarmee de realisatie van de doelen wordt nagestreefd. Voor leerlingen die een aangepast programma volgen (doorgaans aanbod van een lager leerjaar) ontbreekt het aan een uitwerking van een plannend aanbod (leerlijn). Deze interventie (bieden van een aangepast programma) getuigt sterk van de intentie van de school om alle leerlingen de juiste hulp te bieden, het plannend karakter ervan moet echter worden versterkt. Voor deze ommissie neemt de inspectie eveneens een herstelopdracht op.

4.2. Schoolklimaat

Schoolklimaat	O	K	V	G
SK1 Veiligheid			●	

De school voert actief beleid om een veilige omgeving voor de leerlingen en leraren te realiseren. Hierbij is er ook aandacht gericht op het voorkomen en behandelen van veiligheidsincidenten. Er zijn heldere afspraken gemaakt over omgangsvormen en er zijn gedragsregels opgesteld voor leerlingen. Deze hangen goed zichtbaar in de klaslokalen. In alle leerjaren werken de leraren met een bepaald beloningssysteem. Jaarlijks voert de school een meting uit naar de veiligheidsbeleving van de leerlingen. Op dit moment is dit vooral in de bovenbouwgroepen, maar de school gaat op zoek naar een instrument dat in alle groepen gebruikt kan worden. De school geeft veel aandacht aan het voorkomen van gedragsincidenten via een planmatige en methodische aanpak. Deze aanpak is goed bekend bij de leerlingen en ouders waarmee gesproken is. De leerlingen zien ook positieve effecten van deze benadering. Leerlingen leren ook om de rol van gedragscoach te vervullen.

4.3. Onderwijsresultaten

Onderwijsresultaten	V			
	O	K	V	G
OR1 Resultaten			●	

De eindresultaten zijn over het geheel genomen nét van voldoende niveau. De afgelopen drie jaar waren ze tweemaal onvoldoende (2016 en 2017). In 2018 zijn twee leerlingen uit de berekening gehaald, hierdoor kwam de score net boven de ondergrens uit. De conclusie is dus weliswaar voldoende, maar de situatie is ook beslist risicovol. De directie is zich hier van bewust en heeft de afgelopen twee jaar een belangrijk deel van de verbeteractiviteiten gericht op verhoging van de resultaten (o.a. verbetering van didactisch handelen). Er zijn diverse analyses van de toetsresultaten beschikbaar, de school maakt hier veel werk van. De focus ligt momenteel sterk op het verbeteren van de rekenresultaten. Dit is weliswaar begrijpelijk, maar toch moet de school zich ook meer gaan richten op de verbetering van de resultaten bij begrijpend lezen. Bij dit vakgebied blijven de resultaten ook sterk achter.

De ambitie om tot betere resultaten te komen, zal nog hoog op de agenda van de school moeten blijven staan. Het patroon van de resultaten in de verschillende groepen laat duidelijk zien dat er nog veel zorgen zijn over het niveau dat bereikt wordt.

De school streeft nadrukkelijk brede vorming na (eigenaarschap, 21ste eeuwse vaardigheden, etc.). In de toekomst ligt hier de uitdaging om ook voor moeilijk meetbare en ook zeer betekenisvolle vaardigheden ‘opbrengsten’ vast te stellen. Het ligt wellicht voor de hand om dan naast toetsing ook andere vormen van evalueren te introduceren.

4.4. Kwaliteitszorg en ambitie

 Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur		•	

De kwaliteitszorg van de school is zodanig ingericht dat het mogelijk is om zicht te krijgen op de kwaliteit van belangrijke onderdelen van het onderwijs. De directeur en intern begeleiders stellen bijvoorbeeld van de toetsresultaten uit het leerlingvolgsysteem, analyses op. Ook de resultaten van de eindtoets worden geanalyseerd. De school pakt dit heel gedegen aan. Er zijn verschillende analyses opgesteld die allemaal via een vaste systematiek van ‘waarnemen’ (a.d.h.v. vastgestelde normen), ‘begrijpen’ en ‘plannen’ zijn uitgevoerd. Deze gestructureerde aanpak is goed, bij de stap ‘begrijpen’ zou er nog verdieping aangebracht kunnen worden door bij de vraag naar de verklaring van tegenvallende resultaten alle relevante kenmerken van het onderwijsleerproces te onderzoeken. Een punt van onderzoek voor de school vormt de vraag of de normen die de school gebruikt bij de analyses van de toetsen hoog genoeg liggen. Een enkele keer wordt de ondergrens van de inspectie als streefdoel genoemd.

Naast de analyses van toetsen werkt de school met tevredenheidspeilingen onder ouders, leerlingen en leerkrachten. Een sterk onderdeel van de kwaliteitszorg vormen klassenobservaties door de directeur. Hiermee ontstaat direct zicht op de kwaliteit van het onderwijsleerproces in de klassen. Bij de uitvoering van deze klassenbezoeken zouden naast de directeur ook andere mt-leden of intern begeleiders betrokken kunnen worden.

De kwaliteitsgesprekken met de bestuurder dragen bij aan de kwaliteitszorg van de school. Ze helpen de school om te reflecteren op de eigen koers en op het resultaat dat bereikt moet worden.

Inzet van audits of visitaties met collega’s van andere scholen kan een aanvulling zijn op alle reeds beschikbare instrumenten voor de evaluatie van de kwaliteit van het onderwijs.

De kwaliteitscultuur binnen de school maakt een positieve ontwikkeling door. De school heeft hier de afgelopen twee jaar ook behoorlijk in geïnvesteerd. Het team van basisschool De Ratel zit in een ontwikkeling van een cultuur die gekenmerkt werd door hardwerkende individuele leraren (zogenaamde eilandjes) naar een team dat meer en meer gezamenlijk werkt en profiteert van elkaars deskundigheid (zogenaamde Wij-landjes). Er ontstaat steeds meer openheid en de professionele samenwerking tussen teamleden groeit. De teamleden waarmee we gesproken hebben, geven aan dat het managementteam een positieve invloed heeft op deze ontwikkeling. Het is evident dat de professionele samenwerking binnen de school een belangrijke voorwaarde is om erin te slagen de kwaliteit van het onderwijs op een hoger plan te krijgen.

4.5. Overige wettelijke vereisten

Voor zover onderzocht hebben wij geen tekortkomingen geconstateerd bij overige wettelijke vereisten.

5 . Resultaten onderzoek goede school: Basisschool De Drie Vijvers

In dit hoofdstuk leest u onze bevindingen van het onderzoek op basisschool De Drie Vijvers. Het bestuur heeft deze school voorgedragen voor een onderzoek voor 'goede school'.

In een zelfevaluatie heeft de school voor alle standaarden uit het onderzoekkader dat de inspectie gebruikt, het eigen oordeel weergegeven. Wij hebben de kwaliteit van deze zelfevaluatie besproken met bestuur en school. In het gesprek met het managementteam van de school hebben we enkele suggesties gedaan om de kwaliteit ervan verder te ontwikkelen.

Het onderzoek op de school is uitgevoerd door een aantal standaarden zelf te onderzoeken (Aanbod, Zicht op ontwikkeling, Didactisch handelen, Resultaten, Kwaliteitscultuur) en door de overige standaarden te verifiëren aan de hand van de zelfevaluatie die de school heeft opgesteld.

Conclusie

Basisschool De Drie Vijvers is een goede school. Binnen de kwaliteitsgebieden 'Onderwijsproces' en 'Schoolklimaat' zijn verschillende standaarden door ons als 'goed' beoordeeld. Dat geldt ook voor de kwaliteitscultuur binnen de school. Het team werkt weloverwogen en eensgezind aan de continue verbetering van het onderwijs op de school. Daarnaast zijn de directie en de leraren zeer betrokken bij het welbevinden en de ontwikkeling van de kinderen. De Drie Vijvers is een school die niet alleen het motto 'Een veilige plek om te leren' waarmaakt, maar het is ook een school met een sterke drive om de eigen visie ook in de praktijk te realiseren.

5.1. Onderwijsproces

Onderwijsproces	O	V	G
OP1 Aanbod			<i>Re</i>
OP2 Zicht op ontwikkeling			<i>Re</i>
OP3 Didactisch handelen		•	
OP4 (Extra) ondersteuning		•	
OP6 Samenwerking		•	
OP8 Toetsing en afsluiting		•	

Het leerstofaanbod voor taal en rekenen is dekkend voor de kerndoelen en is opgebouwd in een doorgaande lijn. De leraren maken voor deze vakgebieden gebruik van methodes waarvan de inhoud de kerndoelen dekken. De leerinhouden sluiten goed op elkaar aan, ook omdat de leraren in de kleutergroepen werken vanuit een beredeneerd aanbod gebaseerd op leerlijnen en tussendoelen. De school streeft nadrukkelijk een brede vorming van de leerlingen na. Daarom is er naast de aandacht voor de cognitieve ontwikkeling, een duidelijk aanbod voor de sociale vorming van de leerlingen en voor de bevordering van eigenaarschap (dit is een van de beleidslijnen van Lijn83). Dit is een sterk punt van de school. Er is hierin een stevige doorgaande lijn herkenbaar waarbij systematisch zowel via aanbod (verschillende programma's) als via een aanpak (doelenborden, portfolio's, kindgesprekken) gewerkt wordt aan sociale vaardigheden van de leerlingen.

De school doet het nodige aan de bevordering van het eigenaarschap van de leerlingen. In de groepen wordt aandacht besteed aan het aanleren van de zogenaamde executieve functies. Dit gebeurt momenteel vaak via losse activiteiten. Om tot een meer gestructureerde aanpak te komen, zou de school ook deze activiteiten kunnen ontleen aan een leerlijn.

Al met al is een van de elementen van de Lijn83-onderwijsvisie, namelijk bevordering van eigenaarschap, goed herkenbaar op De Drie Vijvers.

De leraren hebben goed zicht op de ontwikkeling van de leerlingen, zowel op cognitief gebied als voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. Zij maken gebruik van observaties, methode- gebonden en methode-onafhankelijke toetsen. De leraren kennen de leerlingen in hun groep goed. Uit de gesprekken met de leraren en de leerlingen blijkt dat het team een zeer sterke intentie heeft om alle leerlingen goed te helpen bij hun ontwikkeling. Deze extra hulp heeft bijvoorbeeld de vorm van het bieden van extra onderwijstijd, of intensivering van de instructie in kleine groepjes. Om gericht hulp te kunnen bieden, observeren de leraren en de intern begeleider goed wat leerlingen nodig hebben en maken ze daarnaast ook inhoudelijke analyses van toetsen. Een aandachtspunt is dat de uitkomsten van deze analyses weliswaar bekend zijn bij leraren en intern begeleider, maar ze staan niet altijd beschreven in de groepsoverzichten of (groeps)plannen.

Alle ondersteuningsactiviteiten (toetsing, opstellen groepsoverzichten, besprekingen, etc.) zijn uitgewerkt in een ondersteuningskalender.

Het didactisch handelen van het team is zonder meer van voldoende niveau, doorgroei naar een het oordeel 'goed' behoort zeker tot de mogelijkheden.

In de groepen heerst een positief leerklimaat, waarin de leerlingen actief betrokken zijn. De leraren geven heldere uitleg, ze passen differentiatie toe, er heerst rust in de groepen en de lessen hebben een duidelijke opbouw. Daarnaast is er in de hele school een aanpak gekozen voor de toepassing van coöperatieve werkvormen. Deze is

duidelijk zichtbaar in de lessen. Bij dit alles past de opmerking dat er ook nog wel wat verschillen zichtbaar zijn tussen de leraren. Bovendien is er nog verbetering mogelijk op die aspecten van het didactisch handelen die het leren leren en het eigenaarschap van leerlingen moeten bevorderen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het toepassen van inhoudelijke en ook procesgerichte feedback en om via vragen en interactie de hogere orde denkvaardigheden te stimuleren. De pedagogische vaardigheden van de leraren laten duidelijk zien dat zij erop gericht zijn de inbreng van leerlingen te positief te waarderen en dat ze een prettig klimaat nastreven.

5.2. Schoolklimaat

Schoolklimaat	O	K	V	G
SK1 Veiligheid			●	
SK2 Pedagogisch klimaat				✓

Het pedagogisch klimaat in de groepen is goed. De leraren scheppen een veilige leeromgeving voor de kinderen. Dit doen ze onder andere door veel positieve feedback te geven en ook door duidelijke gedragsregels met hen af te spreken. Bovendien bespreken de leraren regelmatig het klimaat in de klas met hun leerlingen. De school monitort het welbevinden van de leerlingen en zorgt er ook voor dat leraren en de vertrouwenspersoon gemakkelijk bereikbaar zijn voor de leerlingen indien zij behoefte hebben aan een vertrouwelijk gesprek. Tijdens het onderzoek viel in de gesprekken met de leraren op dat zij zeer alert zijn op signalen bij leerlingen die mogelijk kunnen duiden op problemen. Dat kinderen met plezier naar school gaan is een belangrijk doel voor de school.

5.3. Onderwijsresultaten

Onderwijsresultaten	O	K	V	G
OR1 Resultaten			●	

De cognitieve eindresultaten zijn van ruim voldoende niveau. De afgelopen drie jaar scoort de school steeds ruim boven het gemiddelde van scholen met een vergelijkbare leerlingenpopulatie. De school heeft voor de eindtoets eigen ambitieuze streefdoelen geformuleerd (deels gekoppeld aan de referentieniveaus). De visie van het team (en ook van Lijn 83) bestaat eruit dat de school binnen de cognitieve vaardigheden, naast meetbare opbrengsten ook

zogenaamde ‘merkbare’ opbrengsten wil realiseren (bijv. 21ste eeuwse vaardigheden). In de toekomst ligt hier de uitdaging om ook voor deze vaardigheden evaluaties te ontwikkelen. Voor de sociale vaardigheden heeft de school hier al evaluaties en normen voor vastgesteld.

5.4. Kwaliteitszorg en ambitie

 Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur			<i>h</i>
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

De kwaliteitscultuur binnen de school is goed. De leraren werken vanuit een gedragen en eensgezinde visie aan de vormgeving en verbetering van het onderwijs op De Drie Vijvers. Zij spreken dezelfde taal en zijn zich goed bewust van de koers van de school. Bij dit alles vormt de visie van Lijn 83 ook een belangrijke inspiratiebron. De recente managementgesprekken met de bestuurder geven veel ondersteuning bij de vertaling van de Lijn 83-visie naar de praktijk binnen de school.

De gesprekken op de school lieten een gedreven en enthousiast(e) schoolleiding en lerarenteam zien. De leraren typeren de kwaliteitscultuur als een klimaat waarin iedereen kansen krijgt en ook ruimte om de schoolvisie in praktijk te brengen. Daarnaast is er binnen de school - bijvoorbeeld via klassenconsultaties - aandacht voor ieders individuele professionele ontwikkeling. Ook de schoolleiding doet regelmatig aan klassenbezoeken en geeft daarna feedback aan de leraren.

Het team investeert ook het nodige in professionalisering. Samenwerken en professionalisering speelt een grote rol in de zogenaamde professionele leergemeenschappen die de school heeft ingericht voor de belangrijkste vernieuwingsonderwerpen.

5.5. Overige wettelijke vereisten

Voor zover onderzocht hebben wij geen tekortkomingen geconstateerd bij overige wettelijke vereisten.

6. Onderzoek registratie en melding aan- en afwezigheid: basisschool De Heggerank

Op 29 november 2018 hebben we op basisschool De Heggerank een onderzoek uitgevoerd naar de naleving van de wettelijke vereisten op het gebied van de registratie en melding van aan- en afwezigheid. Het betreft wettelijke vereisten uit de Leerplichtwet 1969 (LPW) en een aantal relevante artikelen uit de Wet op het primair onderwijs (WPO) en de daarop gebaseerde lagere regelgeving. Deze wettelijke verplichtingen vallen onder de overige wettelijke vereisten (zie Onderzoekskader).

We hebben onderzocht of de school voldoet aan de naleving van de wettelijke vereisten op de volgende gebieden:

- registratie en melding van ongeoorloofd verzuim
- vermelden verzuimbeleid in de schoolgids
- vrijstelling van geregeld schoolbezoek (verlof)
- schorsing en/of verwijdering
- afwijken van het verplichte minimum aantal uren onderwijs vanwege lichamelijke of psychische redenen

De school voldoet op het onderdeel verzuimregistratie en het verlenen van verlof aan de wet. Daarnaast voldoet de school aan de wettelijke verplichtingen over de communicatie van het verzuimbeleid. We hebben niet kunnen beoordelen in hoeverre de school voldoet aan de verplichtingen ten aanzien van de meldingsplicht, schorsing en verwijdering en afwijking van de onderwijstijd.

Verzuimregistratie

De leraren registreren dagelijks op deugdelijke wijze de aan- en afwezigheid van leerlingen en gebruiken hierbij de binnen de school afgesproken codering.

Daarnaast worden deze gegevens nauwkeurig bijgehouden in een geautomatiseerde leerlingen- en absentieregistratie waarin onderscheid wordt gemaakt tussen geoorloofd en ongeoorloofd verzuim.

Door de deugdelijke registratie kan de school in de basis voldoen aan de wettelijke regels over het melden van verzuim zonder geldige reden.

Meldingsplicht

Wij kunnen niet beoordelen of de school voldoet aan de wettelijke verplichting om ongeoorloofd verzuim van leerlingen te melden. Er waren in de onderzochte periode binnen de onderzoeksgroep namelijk geen leerlingen die de school moest melden. Deze meldplicht

geldt voor leerlingen die binnen vier weken 16 uur zonder geldige reden afwezig zijn.

We zien dat de school de aan- en afwezigheid van leerlingen deugdelijk registreert. Daarnaast heeft de school een goede samenwerking met de betrokken leerplichtambtenaar en is er regelmatig overleg over casussen ten aanzien van de leerplicht. Dit geeft ons het vertrouwen dat als de school verzuim moet melden, zij dit juist en op tijd doet.

Vrijstelling geregeld schoolbezoek (verlof)

De gronden tot beslissing om een vrijstelling van geregeld schoolbezoek (verlof) te verlenen vallen binnen het wettelijk kader en de richtlijnen. De school zorgt er voor dat het missen van onderwijs wordt beperkt tot bij wet vastgelegde uitzonderingssituaties.

Schorsing

Aangezien op basisschool De Heggerank geen leerlingen zijn geschorst tijdens de onderzoeksperiode, hebben wij niet kunnen beoordelen of zij aan de wetgeving voldoet.

Verwijdering

Aangezien op basisschool De Heggerank geen leerlingen zijn verwijderd tijdens de onderzoeksperiode, hebben wij niet kunnen beoordelen of zij aan de wetgeving voldoet.

Communicatie van verzuimbeleid

De school voldoet aan de wettelijke verplichtingen over de communicatie van verzuimbeleid. Informatie over het verzuimbeleid is in de schoolgids opgenomen. Tevens staan de spelregels voor het aanvragen van verlof vermeld in het aanvraagformulier voor ouders.

Afwijking onderwijstijd

Wij constateren dat de school voldoet aan de wettelijke verplichtingen met betrekking tot het afwijken van de onderwijstijd, zoals omschreven in artikel 8 lid 12 WPO en de daarbij behorende Beleidsregel inzake het instemmen met afwijking verplichte aantal uren onderwijs^[1].

Tijdens het onderzoek is een leerling besproken die valt onder deze beleidsregel, maar waarvoor de school geen instemming met afwijking van de onderwijstijd heeft hoeven aanvragen. We hebben geconstateerd dat de afwezigheid en het dossier van deze leerling nauwkeurig is bijgehouden.

^[1] Staatscourant 2018, nr. 42600

7. Reactie van het bestuur

Het bestuur van Stichting Lijn 83 primair onderwijs (Lijn 83) kan zich goed vinden in de bevindingen van de inspectie. Het komt overeen met het beeld van het bestuur over de kwaliteit van het onderwijs op de verschillende scholen en de wijze waarop het bestuur de scholen in staat stelt om goed onderwijs te verzorgen.

Het bestuur zal ervoor zorgdragen dat de vier herstelopdrachten betreffende basisschool de Ratel in januari 2019 in een helder omschreven verbeterplan zijn opgenomen en streeft er samen met het team en de schoolleiding naar om de herstelopdrachten op een zo'n kort mogelijke termijn te voltooien.

De adviezen ter verbetering zal het bestuur in de komende (beleids)periode een plaats geven.

Zowel tijdens de nabespreking als in het verslag heeft de inspectie verschillende aanbevelingen gedaan. Het bestuur neemt deze aanbevelingen over. De aanbevelingen worden opgenomen in een verbeterplan.

In juni 2019 is er een nieuw strategisch beleidsplan voor Lijn 83. Dit nieuwe plan ontstaat vanuit een proces waarin de verschillende gedeeltes en (externe) betrokkenen van Lijn 83 de ruimte krijgen om mee te denken over de benodigde ontwikkelrichting van de stichting. Het nieuwe strategische plan biedt de organisatie de mogelijkheid om extra aandacht te besteden aan de concretisering en specificering van doelen. Tevens biedt dit proces het bestuur de mogelijkheid om eigen kwaliteitsnormen te gaan formuleren, gebaseerd op de eisen die gesteld worden aan de wettelijk vastgelegde basiskwaliteit en de in het strategische beleidsplan van Lijn 83 geformuleerde ambities. Het bestuur is voornemens om voldoende ruimte te gaan creëren voor het gezamenlijk dialoog over de basiskwaliteit. Vanuit dit dialoog ontstaan dan concrete beelden over basiskwaliteit zodat duidelijk wordt wanneer de scholen en bestuur tevreden zijn. Daarna stelt het bestuur dan vast op welke wijze er verantwoording afgelegd moet worden en de wijze waarop dit vervolgens gerapporteerd wordt, zodat er meer eenduidigheid komt in de verantwoordingsdocumenten van de verschillende scholen en de wijze waarop ouders geïnformeerd worden over de verbeteractiviteiten en de onderwijsresultaten. Uit het gehouden bestuursonderzoek blijkt dat in de financiële jaarverslaggeving van Lijn 83 verbeteringen doorgevoerd kunnen worden. In het volgende jaarverslag zal meer aandacht besteed worden door het bestuur aan de doelmatigheid van de bestedingen en de verantwoording van het interne toezicht daarop. Dit wordt daarom expliciet in het jaarverslag opgenomen. Tevens worden ook de besteding en de verantwoording van de middelen passend onderwijs in het jaarverslag opgenomen. Aan het einde van 2019 moet er beleid ten aanzien van benodigde hoogte van de reserves zijn ontwikkeld en zijn er keuzes gemaakt hoe die norm wordt bereikt, rekening houdend met de leerlingenkrimp.

Het inspectieonderzoek is door het bestuur, directeuren, beleidsmedewerkers, Raad van Toezicht, GMR en teams als open, constructief en stimulerend ervaren.

De aanbevelingen van de inspectie zullen een bijdrage leveren aan de verdere ontwikkeling van de kwaliteit van het onderwijs binnen Lijn 83 en op haar scholen. Het bestuur spreekt dan ook haar waardering en dank uit over de werkwijze van de inspectie tijdens dit vierjaarlijks onderzoek.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

